Veiligheidsregio Zuid-Limburg

T 088-16 88 940
info@vrzl.nl
www.vrzl.nl

Postbus 35
6269 ZG Margraten

OPBRENGST BESTUURLIJKE DIALOOG BRANDWEERZORG – 2023

In het recente verleden is door het bestuur gesproken over de noodzaak om te komen tot een fundamentele discussie over de toekomst van de brandweerzorg in Zuid-Limburg. Als vastgesteld tijdens het Algemeen Bestuur van 4 december 2020 zijn de afgelopen jaren gebruikt om enerzijds de op ons af komende wettelijke ontwikkelingen te doorgronden en anderzijds het bestuur in de positie te brengen om te kunnen onderzoeken welke vernieuwing gewenst en haalbaar is.

Tijdens een startsessie met het Algemeen Bestuur op 15 april 2021 is verkennend gesproken over de bestuurlijke dialoog verantwoorde brandweerzorg 2024-2030. Hierbij is de wens uitgesproken om niet te snel in uitvoeringsvraagstukken te belanden, maar eerst een principiële discussie over een aantal thema's te voeren. Ook heeft het bestuur het belang van de vrijwillige brandweer benadrukt; vanuit het oogpunt van betaalbaarheid maar zeker ook vanuit inwoner-betrokkenheid. Tenslotte heeft het bestuur aangegeven dat men binnen de huidige financiële kaders wenst te blijven.

Deze samenvatting beschrijft de gezamenlijke opbrengst van het totale traject, welke ook is verwerkt in de ambities van het programma brandweerzorg in het (ontwerp) meerjarenbeleidsplan VRZL 2024 t/m 2027. Hiermee wordt de dialoog dan ook afgerond.

Terugblik: bestuursopdracht (AB - 9 juli 2021)
Het bestuur heeft opdracht gegeven om te komen tot realisatie van een:

- Brandweerrisicoprofiel (regionaal risicoprofiel gespecificeerd naar kerntaken brandweer)
- Actueel dekkingsplan, als bedoeld in de zin van art. 14.2.f Wvr
- Visie op inrichting risicobeheersing (van regel-gericht naar risico-gericht)
- Onderzoek naar de consequenties taakdifferentiatie / tweede loopbaanbeleid voor de VRZL en een implementatieplan waar dit aan de orde blijkt
- Uitwerking van toekomstige huisvestingsscenario's. De eigendomskwestie van kazernes wordt nadrukkelijk meegenomen in de uitwerking van de scenario's.

Er is een principiële discussie gevoerd over de inrichting van brandweerzorg in Zuid-Limburg aan de hand van de volgende thema's:

- Hoe zien we de inrichting van incidentbestrijding? Dit bestrijkt de thema's: inzet van vrijwillig- en beroepspersoneel, paraatheid, slagkracht en opkomsttijd;
- Wat is de rol van risicobeheersing?
- Hoe kijken we aan tegen taakdifferentiatie?
- Hoe willen we binnen onze organisatie omgaan met tweede loopbaanbeleid?

- De interactie tussen incidentbestrijding, brandveilig leven en risicobeheersing en hun onderlinge afhankelijkheid;
- Duurzaamheid, functionaliteit en flexibiliteit en meerjarig financieel perspectief inzake onderwerp huisvesting.

De volgende bestuurlijke kaders zijn daarbij opgetekend en hebben als uitgangspunt gediend voor het (ontwerp) meerjarenbeleidsplan VRZL 2024 t/m 2027 en diverse eindproducten:

1. **Inrichting incidentbestrijding (AB - 24 september 2021)**

- Optimaliseer dekkingsplan binnen de huidige slagkracht daar waar ontwikkelingen zijn qua huisvesting, dit vanuit regionale gedachte.
- Bij optimalisatie dienen toekomstscenario's 5 en 10 jaar te worden meegenomen, creëer geen domino-effect;
- Zorg voor behoud slagkracht;
- Behoud vrijwilligheid met backbone beroeps strak blijven organiseren, houdt hierbij rekening met de arbeidsmarktontwikkelingen;
- Met gelijktijdigheid van incidenten wordt geen rekening gehouden (conform huidig beleid), wel dient dit voortdurend gemonitord te worden;
- Draag zorg voor fitte en wendbare operationele brandweerorganisatie (basis, grootschalig optreden en rol van brandweer binnen C&R);
- Blijf vanuit het perspectief van alle inwoners van Zuid-Limburg kijken naar het verlenen van goede brandweerzorg en verlies hierbij de onderlinge solidariteit niet uit het oog;
- Kijk naar invloeden van de toekomst (5 à 10 jaar), wees innovatief op Zuid-Limburgse schaal;
- Maak duidelijk onderscheid in wat is operationeel en wat is bestuurlijk?

2. **Inrichting risicobeheersing (AB - 2 december 2021)**

- De burgemeesters voelen zich verantwoordelijk voor de brandveiligheid binnen de gemeente;
- De burgemeesters onderkennen het belang van risicobeheersing in de zgn. veiligheidsketen en beseffen dat deze veiligheidsketen 'rond' gemaakt dient te worden;
- Alle gemeenten van Veiligheidsregio Zuid-Limburg hebben ten aanzien van risicobeheersing een gezamenlijke verantwoordelijkheid;
- De brandweer is dé adviseur fysieke veiligheid voor de gemeente;
- De gemeenten nemen het brandweerrisicoprofiel als basis voor een gesprek met de brandweer om risicogericht keuzes te maken over de producten die de brandweer aan de gemeente levert. Op basis van het brandweerrisicoprofiel willen gemeenten het gesprek aangaan met de brandweer;
- De gemeenten maken richting gemeenteraden de consequenties van deze keuzes inzichtelijk (restrisico's);
- De keuzes worden geborgd in het integraal veiligheidsplan;

- De niet-wettelijke taken zoals deze op dit moment worden uitgevoerd door de brandweer, staan hierbij niet ter discussie;
- De gemeenten betrekken de Veiligheidsregio bij het opstellen van het omgevingsplan;
- Wat is operationeel en wat is bestuurlijk?

3. Huisvesting (AB - 8 juli 2022)

Afgesproken is dat, daar waar nieuwbouw aan de orde is, dit in eigendom van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL) gebeurt. Doelstelling was overeenkomst te bereiken over de uitgangspunten waarmee de verschillende scenario's ten aanzien van huisvesting voor de VRZL worden uitgewerkt. De fysieke plek van de kazernes volgt vanuit het dekkingsplan. Het uitgangspunt is dat er gezocht wordt naar regionale kaders waarbinnen er ruimte is voor lokale belangen. Het beeld is ontstaan dat vanuit regionaal perspectief centralisatie een positief effect kan hebben.

Duurzaamheid
Het is duidelijk dat daar waar nieuwbouw aan de orde is, dit moet gebeuren op een duurzame manier die past bij deze tijd. Energieneutraal zou mogelijk moeten zijn voor nieuwbouw. Voor aanpassing van bestaande bouw, wordt als uitgangspunt benoemd dat aanpassingen terugverdienbaar dienen te zijn. Hierin wordt ook meegegeven dat het allicht de moeite waard is te investeren in panden die momenteel veel energie 'lekken'. Er bestaan verschillen van inzicht over het ambitieniveau ten aanzien van duurzaamheid: 'doen wat mogelijk is' versus 'de leiding nemen'. Dit hangt ook af van de uitwerking van de scenario's. Er dient ruimte genomen te worden om de stip op de horizon te zetten en een doorkijk te maken voor de volgende 30 jaar.

Flexibiliteit/functionaliteit/innovatie
Functionaliteit van kazernes staat voorop. Een uniforme uitstraling is wenselijk, maar belangrijker is dat het gebouw zijn brandweerfunctie goed vervult. Een deelfunctie met andere partijen -mits juridisch verantwoord en zonder ten koste te gaan van effectief gebruik- wordt gezien als mogelijkheid. Verder wordt geadviseerd de eindgebruikers mee te nemen in het ontwerp van het gebouw. Flexibiliteit in de vorm van flexibele bouw wordt gezien als aantrekkelijk, ook gezien huidige en toekomstige arbeidsmarktontwikkelingen. Het is wenselijk om voor de toekomst ruimte te houden voor modulaire uitbreidingen. Dit binnen redelijke grenzen en passend binnen de geldende planontwikkelingen.

Financiën en eigendom
Ten aanzien van te hanteren uitgangspunten, worden de volgende voorstellen besproken en akkoord bevonden:
- Onderhoudsniveau gebouwen moet op orde zijn;
- Overdracht kazernes op basis van boekwaarde (zowel opstal als grond). Aandachtspunt hierbij: wordt er ook bij elke gemeente afgeboekt?
- Gemeenten houden het 1e recht op koop bij overdracht;
- Beheer capaciteit wordt over de regio bepaald en door gemeenten betaald (mensen dan wel middelen);

- Eenduidige demarcatie bij alle gebouwen / gebruikersovereenkomsten benodigd;
- Uitzonderingen betreffen gezamenlijke gebouwen, tijdelijke huurpanden (kantoren);
- Reeds vastgesteld: nieuw te bouwen kazernes komen in eigendom van VRZL;
- Gedeeld eigenaarschap is niet gewenst, gedeeld gebruik waar van toegevoegde waarde, wel;
- Bij de uitwerking van de scenario's moet financiële ruimte zijn voor vervanging, beheer en integratie van de thema's (duurzaamheid, flexibiliteit, functionaliteit en innovatie).

Vervolg huisvesting
Belangrijke vervolgstap is de duiding van adequate en actuele gegevens van het bestaande panden-bestand. De uitwerking van toekomstbestendige huisvestingsscenario's wordt tijdens de reguliere procesgang in 2023/2024 verder opgepakt.

4. Tweede loopbaanbeleid / taakdifferentiatie - bouwsteen verplichtend karakter

Deze dossiers spelen ook landelijk en worden nauwgezet gevolgd. Als er duidelijkheid komt over welke juridische kaders gaan gelden en of er landelijke politieke bereidheid is om de Arbeidstijdenwet en financiële kaders aan te passen zal een implementatieplan worden opgesteld en voorgelegd**.**

Tot slot zijn volledigheidshalve toegevoegd de infographics over het doorlopen proces en de visuele notulen van de gevoerde dialoogsessies.